MONITORINGUL CALITĂȚII PRODUSELOR PISCICOLE

**Bilețchi Lucia, Zubcov Elena, Bagrin Nina, Andreev Nadejda,
Zubcov Natalia**

*Institutul de Zoologie, Chișinău, Republica Moldova,
lucia.biletschi@gmail.com*

<https://doi.org/10.53937/9789975315975.70>

Problema asigurării alimentare este una dintre cele cu prioritate mondială, având două direcții de bază: obținerea produselor și calitatea acestora. Un rol deosebit le revin produselor piscicole. Calitatea produselor piscicole depinde de starea mediului acvatic – ecosistem natural, heleşteu, sistem închis de recirculare, etc., componența nutriției și metoda de creștere a peștilor și nu mai puțin important – de condițiile de transport și păstrare a produselor obținute.

În Republica Moldova, producerea peștelui-marfă și furnizarea lui pe piața internă se datorează activității întreprinderilor piscicole specializate și a fermelor piscicole individuale. Investigațiile precedente și cele din anul 2018 scot în evidență degradarea stării ecologice a celor mai multe heleşteie piscicole atât din cauza secetei, provocate de schimbările climatice, cât și a lipsei unui management corespunzător. Calitatea apelor, conform conținutului de substanțe organice, se încadrează în clasele de calitate III-V (de la moderat poluată până la puternic poluată). Consumul chimic al oxigenului cu permanganat de potasiu (indicator de poluare proaspătă sau de prezență a materiei organice ușor degradabile) constituie 10-68 mgO₂/l, consumul chimic al oxigenului cu bicromat de potasiu (indicator de poluare cu substanțe persistente sau de prezență a materiei organice greu degradabile) – 30-190 mgO₂/l. Mineralizarea apelor, cu mici excepții, variază de la 1,5 până la 3,4 g/l, ceea ce, în principiu, nu limitează creșterea peștelui. Valorile pH-ului deseori sunt la limita efectului negativ asupra creșterii peștelui-marfă, oscilând între 8,2 și 9,5. Ecosistemele heleşteielor studiate, conform stării bacterioplanctonului, au

avut statutul trofic "eutrof", iar calitatea apelor lor a fost apreciată drept moderat poluată - poluată (clasele de calitate III-IV).

În prezent, cantitatea de pește autohton produsă anual este de cca 11 mii tone sau 25% din valoarea întregii producții piscicole și a produselor respective consumate în țară (Curcubet G., Domanciuc M., Tîmciuc I., 2016). Aceste date demonstrează prevalarea netă a produselor piscicole de import asupra celor autohtone în țara noastră. Conform datelor Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova, peștele este importat preponderent în formă congelată. De exemplu, în primul trimestru al anului 2017 au fost importate 6005,4 t de pește congelat (cod NCM 0303 (NCM - Nomenclatura Combinată a Mărfurilor a Republicii Moldova)) și 76,5 t de pește proaspăt sau refrigerat (cod NCM 0302). Peștele congelat importat a avut ca origine țările CSI - Federația Rusă și Ucraina (1,6% din cantitatea totală), țările Uniunii Europene (32,7%) și alte țări ale lumii (65,7%).

Sistemul de control al calității produselor piscicole se supune cadrului normativ în vigoare cu privire la produsele alimentare, în general, și produsele alimentare de origine animală, în special, care au ca scop asigurarea consumatorilor cu produse alimentare salubre, inofensive și calitative.

Importul de pește viu și alte produse piscicole este reglementat prin Hotărârea de Guvern (HG) nr. 1099 din 29.09.2008 cu privire la normele sanitar-veterinare privind controalele sanitar-veterinare la importul animalelor, HG nr. 1113 din 06.12.2010 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare pentru importul și plasarea pe piața a animalelor vii de acvacultură și a produselor obținute de la acestea, HG nr. 103 din 18.02.2011 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind cerințele la importul și plasarea pe piață a unor produse de acvacultură. La importul produselor piscicole este obligatoriu examenul organoleptic și testarea fizică sau chimică simplă (tăiere, topire, gătire). În dependență de produs și riscul evaluat, probele se supun testelor fizico-chimice, mi-

crobiologice, la nivel de metale grele, reziduuri de medicamente veterinare, etc. (Planul Național Multi-Anual de Control al Republicii Moldova în domeniul supravegherii produselor alimentare, a sănătății animalelor și sănătății plantelor pentru 2016-2020, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor). Astfel, identificarea conținutului de metale, inclusiv grele, în produsele piscicole importate nu face parte din lista testărilor obligatorii. Regulamentul sanitar privind contaminanții din produsele alimentare, aprobat prin HG nr. 520 din 22.06.2010, reglementează nivelurile maxime ale trei metale în mușchi de pește: plumb – 0,3 mg/kg de masă umedă, cadmiu – 0,05-0,25 mg/kg de masă umedă, în dependență de specia de pești, și mercur – 0,5-1,0 mg/kg de masă umedă.

Metodologia aprecierii calității produselor piscicole și a stării ecologice a heleșteilor din țară, în majoritatea cazurilor, nu corespunde pe deplin standardelor și Directivelor UE, UNESCO, FAO care prevăd adaptarea metodelor ISO, inclusiv elaborarea schemei naționale de indicatori. Din acest considerent, este necesară elaborarea și validarea metodelor de determinare a conținutului metalelor toxice, pesticidelor în produsele piscicole, ceea ce va fortifica siguranța produselor alimentare, asigurând păstrarea sănătății umane (i), și elaborarea recomandărilor științifice destinate producătorilor autohtoni privind îmbunătățirea calității produselor piscicole (ii). Obținerea produsului piscicol ecologic va lărgi posibilitățile producătorilor autohtoni de intrare pe piața Uniunii Europene.

Lucrarea este realizată în cadrul proiectului 18.51.07.08A/PS „Sistem de evaluare a calității produselor piscicole autohtone și celor importate în Republica Moldova”, finanțat prin Programul de Stat „Securitatea și siguranța alimentară în perioada de tranziție demografică”.